12.5.2021

Kirjallinen asiantuntijalausunto 12.5.2021

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi
HE 40/2021 vp

Viite: kuuleminen 14.5.2021

HE 40/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Jätekukko Oy kiittää talousvaliokuntaa kutsusta tulla kuultavaksi hallituksen esityksestä HE 40 / 2021 vp ja mahdollisuudesta antaa asiasta myös kirjallinen lausunto.

1. Jätekukko Oy

Jätekukko Oy on vuonna 2001 perustettu, nykyään 15 kunnan omistama jätehuoltoyhtiö. Yhtiön suurin omistajakunta on Kuopion kaupunki. Yhtiö vastaa kuntalaisten jätehuollon käytännön järjestämisestä hyvin kattavasti alkaen jäteastioiden toimittamisesta kiinteistöille. Jätekukko vastaa kaikkien muiden paitsi keräyspaperin kuljetusten keskitetystä kilpailuttamisesta ja kattavasta lajitteluasemaverkostosta. Yhtiö myös täydentää Ringin ekopisteverkostoa ja antaa laajasti jätehuollon neuvontaa ja valistusta. Yhtiön asiakkaiden tyytyväisyys on niin omien asiakastyytyväisyystutkimusten kuin esim. FCG:n tutkimusten perusteella erittäin korkealla tasolla.

2. Esitys jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Jätekukko näkee, että ehdotettu esitys on hyvin perusteltu EU:n jätesäännösten vaatimien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Sinällään Jätekukon osalta esitys tuo vain pieniä täsmennyksiä, onhan yhtiön alueella jo nyt kunnan järjestämä jätteenkuljetus koskien niin seka-, bio- kuin pakkausjätteitäkin. Jo nyt alueellisen jätehuoltoviranomaisen, Savo-Pielisen jätelautakunnan, jätehuoltomääräyksissä on edellytetty lasi- ja muovipakkausten sekä metallin lajittelua vähintään 10 asunnon kiinteistöillä, biojätteen ja kartongin lajittelua jo 5 asunnon kiinteistöillä. Koska yhtiö toimittaa erilliskeräämisessä tarvittavat jäteastiat kiinteistöille maksutta, on tarvittavien lisäastioiden toimittaminen kiinteistöille helppo toimenpide. Tämä on itse asiassa yhtiölle rutiinia, onhan alueen jätehuoltomääräyksiä jatkuvasti kehitetty entistä laajemman lajittelun suuntaan. Yhtiö tarjoaa myös vapaaehtoisella pohjalla pienemmille taloyhtiöille ja pienkiinteistöille kattavat lajittelumahdollisuudet. Biojätteen lajitteluvelvoitteen ulottaminen kaikille isompien taajamien (10 000 asukasta) kiinteistöille on toki isompi muutos alueellamme mutta tähän löytyy asiakkaillemme vaihtoehtona niin kauttamme toimitettavia kompostoreita kuin erilliskeräystäkin.

Esitys siirtää siis bio- ja pakkausjätteiden keräämisen kuntien vastuulle. Tämä on toki hyvä suunta ja yhdenmukaistaa valtakunnallisia toimintatapoja. Parempi olisi kuitenkin siirtää myös sekajätteiden kuljetus kunnan vastuulle. Tämä olisi selvästi selkein malli niin alan toimijoiden kuin etenkin asiakkaiden suuntaan. Asiakkailla olisi tällöin vain yksi toimija, joka voi optimoida niin logistiikkansa, asiakaspalvelunsa kuin muunkin toimintansa kokonaiskehittämisen. Vaarana sekajärjestelmässä on kustannusten kasvaminen (ainakin verrattuna siihen, mitä kustannussäästöä saavutettaisiin siirtymällä kokonaan kunnan järjestämään jätehuoltoon). Sekalainen järjestelmä myös rajoittaa toiminnan kehittämistä, esim. monilokeroastioiden käyttöönottoa. On selvää, että keskitetty, kunnan järjestämä jätteenkuljetus tarjoaa suurimmat ympäristöhyödyt ja mahdollistaa parhaimmat mahdollisuudet mm. uudistaa kuljetuskalustoa jatkuvasti ympäristömyönteisemmäksi. Myös kuljetusurakoitsijalle kaluston uudistaminen on riskittömämpää, kun urakan kesto ja kuljetusmäärät ovat tiedossa. Esim. Jätekukon alueella Kuopion keskeisen alueen kuljetuksissa käytetään nykyään biokaasukalustoa (7 pakkaavaa jäteautoa).

3. Yhteenveto

Siirtymällä mahdollisimman kattavasti kunnan järjestämään jätehuoltoon saavutetaan seuraavat edut:

- kotitalouksien maksut jätehuollosta ovat mahdollisimman edulliset kun jätehuolto pystytään hoitamaan kokonaisvaltaisesti
- asiakkaiden suuntaan jätehuolto on selkeää ja johdonmukaista, vain yksi toimija
- jätehuollon ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman pienet logistiikan tehokkuuden ansiosta. Ympäristöystävällisiin polttoaineisiin siirtyminen onnistuu hyvin helposti ja hallitusti huomioimalla asia kuljetusten tarjouspyynnöissä
- palvelutaso ja jätemaksut ovat tasapuoliset niin taajamissa kuin haja-asutusalueella
- jätehuoltopalveluiden ulottaminen yhtenäisten jäteastioiden toimittamiseen lisää ympäristön viihtyisyyttä, parantaa kuljettajien työturvallisuutta ja –ergonomiaa sekä vähentää täysin tarpeetonta työaikaa (kuka hankkii/korvaa astiat) niin varsinaiselta asiakkaalta, talohuollolta, isännöitsijältä, jätekuljetusurakoitsijalta kuin jätehuoltoyhtiöltäkin. Ja kokemusten mukaan astiapalvelu pitkässä juoksussa jopa alentaa jätehuoltokustannuksia.
- ympäristöviranomaisten toiminta onnistuu mahdollisimman kivuttomasti
- kunnan kilpailuttamat urakat ovat julkisia, mikä mahdollistaa asiakkaiden suuntaan laadukkaat ja edulliset hinnat ja toisaalta urakoitsijoille varmat, pitkäaikaiset sopimukset, jotka mahdollistavat tarvittavat investoinnit – ja myös liiketoiminnan aloittamisen. Avoin kilpailutus kaiken kaikkiaan varmistaa parhaiten markkinoiden toimivuuden

Kuopiossa 12.5.2021

Jätekukko Oy
Arto Ryhänen
Arto Ryhänen
toimitusjohtaja